Ч. 28. Чернівцї, недїля дня 6. (19.) марта 1905 р. Рочник XXI.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".
Редакция, адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":

на цїлий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодиноке число „Буковини" 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Перед розводом.

Австро-Угорска спілка се немов подруже, у якім одна — нехай і „красша" — половина вічно вередує, домагаючись преріжних концесий а друга вічно уступає своїми правами, аби лиш мати честь бути разом з Угорщиною! Через весь час тривку австро угорского дуалїзму відогравала Австрия із своїм парляментом ролю виключно пасивну. Віденьскому парляментови оставало ся від р. 1867. тільки одно себто хотячи не хотячи згоджувати ся на те, що постановив угорский король із угорскими полїтиками. Австрия за лучбу з Угорщиною, за те, що перед сьвітом фіґуруємо як Австро-угорска монархія доплачувала значно в готівцї на спільні видатки, а до того терпіла значно під зглядом економічним. Ся справа прибрала ще яскравійшу барву, коли більшість в угорскім соймі добули Кошутівцї, які не хотять відступити нї від безуслівного знаціоналїзованя угорскої армії, нї від економічного роздїлу, не резиґнуючи при тім анї з $^2/_3$ видатків, якіб мала для їх війска платити Австрия нї з єдности австро-угорского банку, що при економічнім роздїлї не мавби рациї істнованя. Про відносини Австриї до Угорщини заговорили і в пресї ріжні полїтики. Із поміж їх голосів наводимо тут виїмок із статї пос. проф. др. Скедля, поміщеної в „Zeit", який обговорює ролю Буковини в сїй справі:

„Я хочу тут згадати лише про край, з котрого мене сюда вислано — про Буковину. Тяжко представити скілько той край утерпів через домінуюче становищи Угорщини. Через те ся властиво богата провінция зубожіла. Буковина в першій лїнїї се край рільничий. Она, подібно як Галичина, є покликана до того, щоб експортувати господарскі продукти, а особливо худоби на заріз бо тут є урожайні луки і великі горальнї. Природними місцями вивозу булиб для неї великі міста в западній Австриї, а особливо Відень. Але високі оплати тарифові, котрих знижeня не мож діждати ся задля делїкатних зглядів супроти Угорщини, зробили се не можливим і треба було вишукувати нїмецкі ринки збуту, особливо Франкфурт. Кілько то гроший через те пішло марно, не потребую тут підносити. Та новий договор торговельний із Нїмеччиною вирве нам і той конечний ринок збуту. А що тодї зробить убоге населене, се питане отверте, але затрівожуюче. Найяскравійше проявляє ся прихильна для Угрів полїтика митова в тарифі на дерево. Велике богатство лїсів на Буковинї уможливляє визначний промисл деревляний, що міг би утворити велике жерело зисків, колиб не установлено митових оплат догідних виключно для угорского промислу деревляного. Вистарчить на доказане сего один примір без коментарів: „Віддалене від Рускої Молдавицї (Буковина) до Гановеру виносить 1596 кільометрів, а з Кронштадту (Угорщина) до Гановеру 2015 кільометрів. Фрахт на буковиньске дерево à 10 000 кільоґрамів коштує *465* марок, а на угорске *411* марок; угорска дорога є о 400 кільометрів довша, а о 54 марок дешевша! Буковина є проте присилувана обминати австрийскі желїзницї і висилати дерево через Одесу або морем через Ґалац! А як шкідливо дїлає на буковиньску торговлю і оборот замкнене границь до Румунії осягнене через переважний вплив Угорщини виказують міста граничні Серет, Сучава і беруче участь в граничнім обороті торговельнім місто Радівцї. Ті в початках сїмдесятих років ще богаті міста, яких тижневі ярмарки роїли ся від мешканців румуньских дистриктів Дорогої, Ботушан і Фольтішан, тепер цїлком зубожіля. Промисловцї, що попередно займали около 20 челядників не находять тепер для себе досить роботи, купцї, що мали перше великі склади товарів, зійшли нинї на крамарів. Такі то овочі ґосподарскі приніс дуалїзм для Буковини.

Після сего наскрізь тверезого перегляду наслїдків угоди із 1867. р. не важко буде рішити питане, яке становище годить ся заняти в теперішній квестиї".

Австрийский парлямент розпочинаючи дебати над звісним внесенем Дершати радби одержати також якесь votum над порішенем теперішної полїтичної кризи на Угорщинї, яке не мало анґажує також і австрийскі інтереси. Та тут скінчить ся відай знов лише на бажаню, хоч бар. Ґавч заповідає на вчерашнім засїданю парляменту, що правительство вже буде готове до енерґічного виступу в належнім часї. Австрийскому парляментови прийде ся знов тільки дати placet, на те, що порішить ся в Угорщинї. Вимовно промавляє за тим і се, що після дворазової авдиенциї ґр. Тіси виїздить цїсар до Будапешту, щоб в тамошнім королївскім замку зн. далеко від австрийского ґрунту полагодити справу із угорскими парляментаристами.

Розрухи в Росиї.

У Росиї кипить як у передодень загальної революциї. По величезних страйках робітників мійских і студентів наступають тепер грізні розрухи мужицкі — аґрарні. Правда не всюди носять они пятно революцийне і попри страйки мужиків якo тако зорґанїзованих, проявляють ся бунти темних мас мужицких, зорґанїзованих може навіть полїцею, або темним нисшим російским духовеньством з кличем: „бийте студентів і вчителїв". Та в кождім разї і одні і другі розрухи сьвідчать, як ми вже нераз писали, про цїлковиту дезорґанїзацию чиновничого правительства, та про безголове, яке панує в імпериї, що ще недавно мріла про пановане над сьвітом.

Се саме стверджує також і ся непевна постава кругів правлячих, їх хиткість в полагоджуваню ріжних жадань невдоволених підданих. От примірoм, як приймав Віте депутацию польску в справі шкільній. Єї вислали росийскі Поляки, щоби полагодити шкільну крізу у корол. польскім. До неї прилучив ся і на єї чолї станув в Петербурзї ґр. Тишкевич. Депутация не знаючи чи йти до самого царя чи до мінїстра просьвіти ґен. Ґлазова, що тепер став великим ворогом Поляків, здецидувала ся в кінци просити о авдиенцию у Вітого. 13. марта Віте приняв депутацию дуже привітно і ласкаво; запевняв Поляків про зичливість свою, царя і більшости комітету мінїстрів, заявив однак, що тепер просто не мож полагодити справи шкільної, бо тепер властиво ж а д н о г о п р а в и т е л ь с т в а н е м а а те, що є, стратило цїлком голову через страшне послїдне поражене у війнї. Однак Поляки могуть мати добру надію на будучність. Могуть числити на заведене — з часом — польскої мови викладової в народних школах але в середних і висших можуть дістати що найвисше 2 або 3 предмети з польскою мовою викладовою. Впрочім мусить там панувати мова росийска в інтересї самих Поляків, котрі в противнім разї моглиб мати утруднену кариєру урядничу в державі.

На закінчене просив мінїстер депутацию, щоб впливала на родичів, аби они дїлали успокоюючо на молодїж і старали ся єї відвести від полїтикованя, на що один з депутатів заявив, що се власне росийске правительство розполїтиковує молодїж через утиск мови рідної, а они власне домагають ся усуненя сеї хиби зі школи. На се не мав мінїстер жадної відповіди.

Еґо Маєр Бенедіктсен. 1)

Де-що про духовий розвиток данського мужика.

(З франц. рукописи переклав Теофіль Бриндзан).

Данське а загалом скандинавське письменство більше знане нам ніж просьвітні й економічні відносини у Данїї. Чи не вперве заговорив у нас про неї д. А. Камінський, пишучи в „Поступі" про данські спілки хлїборобські, чим заінтересувала ся вся наша народна преса. А з побутом данського, переважно мужичого народу, що так швидко відродив ся і скріпив ся економічно й просьвітно — треба нам познакомити ся конче. Д. Еґо Маєр Бенедіктсен, лектор данського людового унїверзитету із Шарльотенлюнду гостював кілька днів у вересни м. р. в Чернівцях, щоб познакомити ся також із відносинами нашого народу, про який — мимоходом кажучи — поінформували його зовсїм не лестно львівські браця-вшехполяки... На нашу просьбу був д. Бенедіктсен так ласкав прислати нам отсю розвідку як причинок про відроджене данського народу, за що йому ось тут щиро дякуємо. — Розпочинаючи печатати його працю маємо те переконане, що вона дасть і у нас почин до живійшої просьвітної роботи, щоб і кождий наш мужик зрозумів те, що — як замічує д. Бенедіктсен — знають у Данїї, а іменно, що „інтеллектуальне образоване се гроші". Яр. Вес-ий.

Гордостию нашої малої вітчини, окрасою нашого теперішного житя в порівнаню з житем великих народів европейських не є так дуже наша полїтична і громадська свобода, другі мають єї також — нї наша штука і наука — великі народи конкурують на тій точцї з нами або й перевисшають нас.

Нї, єї становить незвичайний розвиток наших селянських верств в парі із значним розвитком їх материяльного житя.

Те, що данський нарід посїдає, завдячує він по більшій части пильній працї кількох визначних осіб. Кожде сїльське населене є консервативне і під кождим зглядом відпірне що-до зміни роботи і думок. Більше-меньше самітне житє, їх безконечно одностайна праця наводить їх на думку, що лїпшого житя нема й не буде — їх їда, їх окружене, їх гадка о Бозї остають ся тими самими, що колись; з того то походить їх неповорушність, їх недовірчивість до чужого, незнакомого, до кого небудь, хто би бажав поліпшити їх загальне положене.

З початком XIX. столїтя вийшло саме наше сїльське населене із підданьства (у нас цїлковитого рабства як у Росиї нїколи не було, то було лиш привязане до землї) а майже вся земля належала до короля й до упривілейованих кляс. В р. 1788 увільнено мужиків і дано їм маєтности. Закон з 1814 р. уладив елементарну науку, котра, правду сказавши, до 1849 р. була слабо розвинена, але вже й тодї що найменьше дуже велика часть наших мужиків була письменною.

Р. 1849 дістали ми лїберальну конституцию з загальним правом голосованя. Палата послів і сенат остають отже під великим впливом широкого населеня, бо 2/5 сенаторів виходить при виборах на підставі загального права голосованя.

Освободжене селян, яке довершено в спосіб дуже здоровий і для них прихильний, посунуло значно наперед материяльний розвиток жерел богацтва, всеж таки ще до половини 19-го в. стан селянський не був дуже щасливий, а й релїґійно-інтелектуальне житє було слабо розвинене.

Перший крок наперед викликала борба між Данцем а Нїмцем в князївстві Шлєзвіґ. Колись були там панами Нїмцї, хоть сей край так само як і Гольштайн належав до данської корони, хоч більша часть мужиків в Шлєзвіґу була Данцями по мові і почуваню. Коли Данцї стали побоювати ся сповненя нїмецких бажань то є цїлковитого віддїленя Шлєзвіґу від Данїї та прилученя єго до нїмецкого союза, тодї почали вони в тій країнї звертати ся до данських мужиків, щоб з них витворити противвагу до населеня міст, що симпатизували з Нїмцями. Почав ся рух національно-данський; данські письменники, більш діяльні патріоти обняли провід, стали відбуватись великі віча, на які скликувано мужиків, щоби їх заохотити і підтримати.

Другою причиною відродженя наших мужиків був рух релїґійний. На чолї єго знаходимо мужа, що належить до найвизначнїйших одиниць, яких видав наш край, — Н и к о л а я Ф р и д р и х а С е в е р и н а Ґ р у н т в і ґ а (Grundtvig). Він був заразом і релїґійним мислителем і фільозофом і могутним поетом, він став ся щасливим пробудителем самосьвідомости наших мужиків. Зражений сильно плитким і „раціональним" християньством, яке проповідувала тодї церква в лютеряньских краях, почав бороти ся за

Депутация отже знов повезла до дому повні кишенї обіцянок.

В непевности о завтра правительство российске хватае ся тепер послїдної дошки ратунку перед внутрішною революциею. Воно кидае ся до свого, від якогось часу часто пробованого способу, до підбурюваня одної народности проти другої, а навіть в послїдних часах одної кляси суспільної проти другої, щоб викликувати кроваві міжусобицї. Правительство також викликало послїдні бучі і розрухи між Вірменами та Татарами в Баку, звалюючи однак перед сьвітом вину за се на революцийні комітети вірменьскі. Отже тепер Вірмени, зібрані на нараду з ґен. адютантом Абмилагори, щоби розслїдити причини послїдних розрухів, оголосили протест проти того, неначеб послїдні розрухи викликали вірменьскі революцийні комітети. Так отже российске правительство стоїть знова як здемаскований провокатор. Впрочім за провокаторскими покликами пішло, як доказують „Новості“ ледви 0·75 процент населеня. Се блискучий вислїд национального іспиту народів заселюючих российску империю. „Чиж се не соромне провалене — питають „Новості“ — для тих, що мріють укріпити своє становище на основах навіжества й дикости?“

Коли всї суспільні і політичні відносини российскі вимагають основної реформи, то комітет мінїстрів займає ся дрібницями. От приміром він ухвалив онодї на внесене вел. кн. Константина дозволити надрукувати Сьвяте Письмо в мові україньскій з сим ще застереженем, що за кождим разом треба вистарати ся о дозвіл від „Сьвятїйшого Синоду“.

Хибаж і сам комітет мінїстрів не вірить в те, щоб сим дозволом потвердженим вже царем мож заспокоїти україньске питане та усунути невдоволене України. І якже-ж може там панувати иньший настрій, коли все що україньске проскрібоване як найгірший державний злочин, коли та сама Україна, що своїми грішми і своєю кровю кріпила основи Росиї, чує на собі найважче нечуваний гніт!.. Із дальшої акциї Українцїв годить ся занотувати, що лохвицке повітове земство рішило старати ся о дозвіл перемінити „Бюллетини Управи“ на місцеву народню ґазету під назвою: „Лохвицкої земскої ґазети“, яка-б виходила у мові российскій і україньскій, та щоб була вільна від цензури. Чи і тут виступить до тла скомпромітована российска бюрократия із своїм цинїчним „зась“ в формі стеоретипної замітки, що се є річ „не падлежащая удоволетваренїи“ ?...

Консисторский дух по православних руских парафіях або пятикратне нещасте Русинів на Буковинї.

В недїлю д. 13. марта с. р. відтворив посол Пігуляк райфайзеньску касу в Станівцях горішних. Засади і цїли тих кас так загально звісні і утерті, вони служать так чисто економічним потребам народу, що неповинно нїкому прийти й на думку аби при отвореню таких народних институций могло прийти до ріжниць, спорів і перепон зі сторони, з якої їх не повинно бути хиба зовсїм. Та, що де инде нїхто би й не здумав, те, на превеликий жаль, у нас прямо процвитае на шкоду народу і церкви. Чужі, рускому народови ворожі душпастирі, що ведуть по руских парафіях акцию в консисторскім дусї пятикратного руского нещастя поборюють, розєднують, роздвоюють, спинюють і придавлюють в рускім народї навіть такі институциї, як райфайзенки, читальнї і крамницї і то всякими навіть найпідлїйшими способами.

Отсе повторило ся і в Станівцях горішних. Як близько вже сто других руских громад, приступили і Станівцї гор. до основаня райфайзеньскої каси. Але як лиш довідав ся об тім о. др. Богатирець, то зараз почав вести свою кертичну роботу. Вперед роздвоїв парафіян на два табори, перевів для руских парафіян рускі статути каси на нїмецку мову(!) і подав до торговельного суду о зареєстроване другої райфайзенки! А треба знати, що Станівцї гор. невеличке село, числить не богато поверх півтора тисячі душ. Суд відкинув ті статути, бо після закону не сьміють бути в однім місци два одноіменні кредитові заведеня. Добрий душпастир мусів перебрати на себе виготовлене нових иньших нїмецких статутів для руских мужиків!

Чому він ті статути як раз зладив в мові нїмецкій, а не в мові нашого пятикратного нещастя в консисаориї, або не в московскій мові — щоб єму було наймилїйше — се тому, бо в нас на Буковинї панує все ще такий дух: що в нїмецкій мові уходить всяке хоть би яке безглузде.

Розуміє ся, що скоро суд затвердить ті для руского народу безглузді нїмецкі статути „трудолюбивого“ о. Богатирця, так він приступить до отвореня другої киринної каси для рідних о. душпастерим роздвоєних парафіян другого табору.

Тим часом посол Пігуляк отворив вже 13. с. м. першу райфайзеньску касу в Станівцях горішних.

Щоби таку важну подїю в селї можливо торжественно перевести удав ся інїциятор райфайзеньскої каси, надучитель Купчанко до о. Богатирця і двох господарів, що купили для церкви муздїри з просьбою о відступлене муздїрів на той день. Ті господарі два що може ще до нинї є властителями тих муздїрів згодили ся охотно на відступлене. На підставі того спроваджено муздїри до дому, де вони стояли ще від йордана, до місцевого надучителя. Тимчасом від о. Богатирця замість дозволу наспіло нїмецке повідомлене, що побожний отець духовний дали знати жандармериї про крадіж(!) моздїрів! Любязний душпастир завзиває, щоби в тій хвили моздїрі відставлено до церкви. Надучитель Купчанко зарядив зараз відставлене тих „краденних“ моздїрів назад до того дому, відки їх взято, а моздїрів на той день пожичило сусїдне село!

Які дальші любязні і Богу угодні затії придумає добрий душпастир о. Богатириць в сїм селї крім „крадїжи“ моздїрів, не мож наперед знати, але що миропомазаний панотчик вже ревно постарав ся, аби в селї не було миру, аби між власними парафіянами та між школою а церквою панувала люта враждаборба, се очевидно.

Се все зробив побожний о. духовний на честь і хвалу Божу, та на вдоволене пятидушної спілки консисторскої: Бежана—Калїнескула—Прокоповича—Воюцкого—Репти.

Бо се, що миромпомазаний о. Богатирець в Станівцях горішних накиринив, не представляє ся як припадковий маловажний вчинок особистої пімсти, або нетакту, нї се, лиш одна з тих безчисленних огидних цьвіточок, з яких сплїтає ся осоружний вінець душпастирскої „працї“ чужих сьвящеників по руских парафіях. Виїмки із сего правила дуже нечисленні. Се дїє ся явно в дусї тої пятикратної спілки нашого тяжкого нещастя на поли церковнім. Отся кериня веде ся при засновуваню руских читалень, руских крамниць, руских кас, взагалї при всякій культурній підоймі в руских парафіях вже десятками років. А ті миромпомазані вороги руского народу находять в своїй керинній роботї не лиш сильну підпору в нашім названім пятикратнім нещастю, але удостоюють ся навіть вивисшень і відзначень від тої спілки.

Що Богатирцева робота в Станівцях дол. се не одинока кириня по руских парафіях, на доказ сего буде досить вказати прим. на рівне поступоване: о. Влада в Неполоківцях, о. Рудейчука в Пядиківцях, о. Петрашка в Ленківцях, о. Василя Козарищука в Рогізнї, о. Ісопескула в Вовчинцях, о. Василя Велигорского в Витилївцї, о. протоерея Велигорского в Ошихлїбах, о. Дмитра Поповича в Броскївцях, дальше в Клївединї, в Суховерхові, в Слободзії-Раранчу, в Топорівцях, в Садаґурі, в Ставчанах, в Шипинцях, в Плоскї і т. д. їм же нема кінця.

Отак виглядає „спасенна“ робота проповідників Христової віри, Христової любови по руских парафіях, отсе благодать яка спливає із церкви по православних Русинах на Буковинї завдяки пятикратної спілки в консисториї.

На дотичні представленя і скарги Русинів у митрополита і просьби, щоби силою свого становища спинив лютоване оо. духовних по руских парафіях, має Преосьвящений на поготові дві вимівцї: 1. що він не має карної власти над своїми сьвящениками а 2., що сьвященикам не вільно вкорочувати їх горожаньских прав! А вкінци, кому в нашій церкві єствуючі порядки — а радше непорядки — не подобають ся, той най собі шукає иньшої церкви!

Отсе віз і перевіз поставлений рускому народови від тої лютої пятикратної спілки!

Отсе й нагадує подібні історичні подїї на Українї за часів польско-шляхетскої неволї. На представленя і скарги відпоручників козаків перед польским королем Володиславом IV., що польска шляхта гнобить і нївечить руский нарід, відповів король: Я вам не в силї помочи; „алеж ви предсї свобідні козаки, маєте шаблї при боцї.“

Се козаки зрозуміли. Незабаром здіймають ся козацко-польскі бої. Богдан Хмельницкий розбив польске війско на прах, проганяючи шляхетско-польске війско і захитуючи основи королївского престолу і шляхотскої всемогучости.

Не знати, чи митрополит хоче тими своїми памятними і дивовижними висказами вказати на свою непоборимy митрополичу силу, чи противно на своє безсиле, а через те й на єдиний ратунок православних буковиньских Русинів: на самопоміч мовляв — нехай Русини самі собі помагають.

На розвязку сего преважного питаня на Буковинї не треба буде довго ждати. Русини мусять тим певнїйше приступити до впорядкованя церковної справи власними своїми силами, що і правительство іґнорує Русинів на поли церковнім, здавши їх цїлковито на самоволю лютої спілки: Бежана—Калїнескула—Прокоповича—Воюцкого—Репти.

Росия й Японїя.

По страшнім погромі на рівнинах Мукдену, по втратї Телїну відобрано команду Курапаткінови, а на его місце іменовано мабуть провізорично старого ґен. Лїневича. Може для того, що Лїневич є ще в найбезпечнїйшім положеню і він одинокий мігби ще яко тако осланяти і стягати утїкаючих, а здержувати Японцїв що напирають, із усїх боків Та, чи Лїневич сповнить сї надії належить дуже сумнївати ся. Японцїв моглаб здержати хиба якась готова значна сьвіжа сила российска, щоб здержуючи хоть коротко розгін Японцїв, дала час зібрата ся недобиткам і відітхнути. Та такої сили тепер нема, бож нею не мож уважати кілька, а найвисше кільканайцять реґіментів, що стоять в Харбінї. Тимчасом Японцї пруть на розбиті рештки і добувають що раз нові місцевости деякі навіть без борби.

Цікаво представляє ся доля ґенералів у теперішній війнї. По боцї российскім зложила ся цїла лїтанїя їхних нещасть: Ось Штесель здав ся до неволї, випущено его лише на слово, що більше не буде воювати; Ґріпенберґ втратив команду над своєю дивізиею і має стати перед воєнним судом; Трусова відкликано; Келер погиб під Мотїенлїном, Кондратенко в Портї Артура, Рябінкін над Шаго, Рутковский під Ляояном; Смірнов, Флюґ, Белий, Ґорбатовский, Нїкітін і Фок пішли в японьский полон; Штакельберґ, Рененкампф ранені повернули до служби; Романов і ґр. Меєндорф побили ся, поспадавши з коний. Не краще пішло российскій ґенералїциї на мори. Адміралів Алексєєва, Штарка, Скридлова, Безобразова відкликано; Макаров погиб під П. Артура; Ухтомский, Вірен і Ґриґорович попали ся в японьский полон. — Із Японцїв не попав у полон нї один ґенерал і нї одного ще не відкликувано за нездарність. Короткотревале невдоволене проявляло ся лише проти Камімури, але він своїм розбитем владивостоцкої ескадри найкрасше виказав раціональність своєї тактики. На мори погибло двох японьских адміралів разом із панцирником „Хацузе“, а на суші погиб 1 японьский ґенерал при облозї Порту Артура. Розуміє ся, що российскі кореси. ховали вже нераз і Курокого і Ноґого але лише на папери, а на дїлї завдають вони Росиї нові удари й досї...

Тимчасом цар відгрожує ся, що не хоче кінця війни і заповідає висилку нової армії в числї 400.000, що має остаточно таки побити Японцїв. Та лише в тім біда, що ся нова армія зможе дістати ся на поле борби доперва за пів року. А що за той час стане ся в Манджуриї з розбитою армією?, що з Владивостоком, до якого облоги Японцї вже тепер лагодять ся, а також приготовляють похід на Сахалїн? До того, щоб нова российска армія могла заїхати до Манджуриї треба єї зібрати, що при нинїшних відносинах у Росиї є цїлком неможливе, а що найважнїйше треба гроший.

єго чистїйшу і глибшу форму — але на щастє він не порвав звязий з житєм. — „Треба бути добрим християнином але треба бути також добрим горожанином“. Захоплений славою поганських предків, витворив собі ідеал і вірив в те, що його маленький народець може розвивати ся і лїпше як всякий иньший досягнути може становище гідне сьвіта і Бога.

Оживлений горячою вірою, безмежною фантазиєю і подиву гідною енерґією до працї, зумів він перемочи всї перепони. Всю силу волї, відвагу і охоту, яку має наше мужицтво завдячуємо по більшій части єму.

Щоби привести нарід до більшого розвитку, треба мати способи, які завсїгди можуть послужити на те, аби навязати зносини між учеными а простолюдином. Правда у нас істнувала церква і школа елементарна. Та Ґрунтвіґови стало небавом ясно, що треба би винайти практичнїйший спосіб, через який можна би було впливати не лиш на дїтий, котрі не дуже спосібні порозуміти глубші думки, але й на дорослих людий. Треба було основати нову школу, школу не збудовану на те, щоби подавати науку, потрібну для практичного житя, але школу, яка би розбудила людські почуваня і охоту до житя і працї, справдїшню релїґійність, що подає чоловікови здоровий і сильний ідеалїзм, який йому каже, що треба жити, треба працювати і любити ся, бо того Бог хоче.

Перенятий сими думками Ґрунтвіґ написав книжочку: Думки про основанє школи для дорослих мужиків даньських 1831 р.

Він відчував, що треба в народї рівноваги, щоб йому не сказати, що істнує лиш одна дорога до науки себ-то унїверзитет, який для него був лишень институциєю, що ширила пропасть між висшими верствами а масою, а не школою, що в станї виховувати цїлий нарід. Ґрунтвіґ прозвав унїверзитет „чорною школою“. Він бажав, щоби школа вийшла з народу самого, щоби вона основувала ся на ідеях, які народови добре знакомі і які він любить.

(Далї буде).

Росия гроший не мае, а вірні доси Росиї каси капіталїстів францускиих спроневірили ся і Франция відмовила Росиї позички аж до часу коли прояснить ся як внутрішне так внїшне положене Росиї, бо теперішне правительство не дае потрібної ґваранциї.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 18. марта 1905.

„Праця“. Разом із сим числом „Буковини“ розсилаемо вироблений комісиею статут нового товариства „Праця“. Перечитавши сей статут шановна громада може переконати ся, що засновуючи се товариство наша суспільність зробить один важний крок вперед в господарскій орґанїзациї. Дотепер ми орґанїзували ся в спілки кредитові, а декуди вже і в спілки консумцийні. Ми досьвідчили, що при добрій волї наших громадян ся робота не пішла надаремне, а лишила за собою значні слїди. Треба поступати дальше, треба набрати довіря до своїх сил і використати все на добро одиниць і загалу. Про цїли „Працї“ писано вже на сторінках „Буковини“ доволї просторо, видно їх і з залучених статутів, тож годї вдруге їх обговорювати. Тут згадаемо лише про так важну задачу як орґанїзацию нашого домашного промислу по селах. „Праця“ буде старати ся здобути для тих виробів місця збуту, місця, де би можна ті вироби корисно продати. Се буде полагоджувати торговля „Працї“, що буде продавати ті вироби на рахунок тих осіб, які пришлють їх в коміс. Посередниками в сїй справі будуть каси, консумцийні спілки, а де сих ще нема, читальні та „Сїчи“ або й поодинокі довіренні люди. Про подрібну орґанїзацию буде бесїда на перших загальних зборах, а потім буде про се й звістка в часописях. До того часу просимо присилати до „Селяньскої Каси“ оцїнки статутів, ради практичні і жаданя від поодиноких сіл. Аби таке підприемство могло добре розвивати ся потрібно дуже а дуже богато членів, потрібно, аби ті члени самі підпирали его всїма силами, замовляли для себе лишень в своїм власнім товаристві, а також приеднували нових членів і співробітників. Комітет скличе незабавом перші загальні збори „Працї“ і просить до того часу зголошувати ся в члени і присилати вписове і щонайменьше 1 рату на пай на адресу „Селяньскої каси“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2. Тому, що пай розмірно до постановленої задачі дуже малий, комітет мае надію, що богато членів заявлять, що вплатять більше паїв і просить тих, що будуть зголошувати ся в члени товариства, аби написали, кілько паїв вони думають зложити. Пай поставлений тому так низько і тому поставлено в статутї, що можна по 1 К ратами сплачувати паї, аби й найбіднїйші могли бути членами товариства, а особливо, аби улекшити селянам і селянкам вступ до товариства. Просимо, аби будучі члени не чекали і не думали довго, але приставали скоро до спілки, щоби перші загальні збори могли бути численні і щоби могли вибрати відповідну управу. Задача, яку собі „Праця“ поставила велика і трудна. Але ми маемо надію, що особливо наша інтелїґенция по містах і на провінциї попре наші змаганя. Ми маемо надію, що в наших людий ще знайде ся потрібна для сего дїла енерґія і охота, найде ся ще досить розуму і витревалости, відваги а в потребі і жертволюбивости для інтензивної аґітациї. Ми маемо певне переконане, що можемо вже взяти ся до такої промислової і торговельної орґанїзациї і що зможемо наші власні справедливі господарскі справи попровадити самостійно о своїх силах. Коли возьмемо ся до дїла, то наспіе певно й конечна поміч та признане всїх добрих і шляхотно думаючих людий. Тому жваво до дїла, збудїм віру в наші власні сили, рішім ся вже раз твердо і непохитно помагати собі самим а здобудемо для себе і наших поколїнь свободу економічну та скинемо з себе гнетуче ярмо користолюбивих. А се чей-же гідне людского пошанівку. *Комітет.*

Руский мужик — віцемаршалком пов. В Збаражі, однім з найбільше сьвідомих полїтичних повітів Галичини добули собі рускі мужики перевагу в радї повітовій. Вибравши всїх своїх можливих представителїв до ради повітової, вибрали також з поміж себе віцемаршалком Яцка Остапчука, загально звісного мужицкого аґітатора і орґанїзатора в Збаражчинї. Розуміе ся, що верховодяча в Галичинї кліка шляхоцка робила все можливе, щоби такий вибір уневажнити, та коли всякі штуки не вдали ся, збаражскі представителї шляхти мусїли погодити ся з отсим, признаючи ся побідженими. Яцко Остапчук се перший руский мужик віцемаршалком пов. в Галичинї. Ось тут обнимають рускі мужики в свої руки господарку повітову, або бодай великий вплив на ню, бо досї в цїлій майже Галичинї господарка повітова спочивае в руках польской шляхти, що без найменьшої відвічальности марнуе тяжко зідрану селяньску кервавицю, дбаючи лише про „народове целе“.

Руснофобство буковиньских властий желїзничих. Желїзниця се институция, яка вже із за свого призначеня і характеру повинна вдоволювати усї бажаня проїзжих. Домаганя публики до желїзничої управи стають ще на твердших основах, коли вона е інституциею державною, а постуляти публики опирають ся на підставах запоручених основними артикулами законів державних. Та прим. признаня своїх прав на буков. жел. годї діждати ся Руснам і досї. Що лекше пролїзти верблюдови через ухо іґли, чим дістати Русинови яке місце при черновецкій управі желїзничій, се річ нoторично звісна, яку потверджуе практика послїдних років. Управа желїзнича поводить ся при тім супроти національних прав Русинів з зовсїм недвозначною тенденциею. На буковиньских стациях руских викликувань стаций, напрямку потягу і часу его відходу годї почути! На буковиньских стациях „красують ся“ й дальше „рускі“ скандально поперекручувані написи, які дають наглядне сьвідоцтво убожества їхним безграмотним авторам. Подібно дїе ся із печатними оповістками. Правда оповістки черновецкої управи руху появляють ся вже і в мові руській і то в мові гарній і безошибочній правописи, за те підвласні уряди як ось „Секция будова“, уряд стац. в Чернївцях послугують ся принципіяльно тілько мовою нїмецкою. Приміром сего може послужити й послїдне оголошене про лїцитацию материялів. Невже Русини не мають права користати із сеї лїцитациї? Чи вони загалом не діждуть ся пошанованя своїх прав із боку желїзничих властий ?!

Справедливий судя. Цїкавий і рідкий случай лучив ся онодї в Мадридї в Ішпанїї. Ішпаньский король Альфонс їздив собі по містї автомобілем і виїхав на трамвай електричний. Розуміе ся, що вину за се зложено на кондуктора трамваю і виточено ему слїдство. Однак тим разом круги, котрі привикли щоби навіть за їх проступки кару хто иньший поносив, завели ся, бо мер дистрикту, котрому віддано справу до порішеня, видав, цїнячи передовсїм правду, такий присуд: „Увільняе ся кондуктора від вини і кари бо: 1) Король їхав зі скоростию забороненою приписами 2) королївский еквіпаж не був оплачений таксою належною 3) і не мав числа яке кождий еквіпаж того рода мусить мати. Розуміе ся що від мера зажадано сейчас щоб уступив, але він відповів, що видавши справедливий присуд, не вважае за відповідне резиґнувати зі свого становища.

Що вільно, а чого не вільно презид. Рузвельтови? Вибраний горожанами президент Сполучених Держав Рузьвельт е звязаний з одної сторони ріжними звичаями і приписами, а з другої сторони мае він привілеґії, яких можуть ему позаздростити навіть короновані голови „з ласки Божої“. І так: президентови Сполучених Держав не вільно: перебувати анї години, як довго е президентом, поза краем; невільно відвідувати домів послів заграничних, бо посольства уважають ся в Америцї за ґрунт екстериторияльний; не вільно входити на поклад чужого корабля военного; не вільно складати візит прибуваючим до Сполучених Держав, хиба пануючим; не вільно в недїлю грати в гри газардові і віддавати ся якому небудь спортови; не вільно сидїти по лївім боцї в своїм повозї, хиба що їде з ним декан тїла дипльоматичного. Навіть президентовій жінцї не вільно робити візит нікому. Натомість президент Сполучених Держав може: децидувати в справах церкви, може запросити який небудь корабель до порту краевого, хоть би з того могло вийти небезпеченьство для краю і того заряджена не може знести навіть конґрес; може заключити трактати торговельні без запитаня сенату, може заключити мир з ворогом, лиш війни сам виповісти не може. Підчас війни президент е головним вождом армії і веде війну, кермуючи нею з „білого дому“. Але колиби президент мав довги і їх не віддавав, перед арештом не хоронить его нїчо.

Осторога для еміґрантів. Мінїстерство справ внутрішних одержало повідомлене, що американьский комісар еміґрацийний в Elis Island видав розпоряджене, силою котрого еміґрант не маючий средств до житя і не могучий подати цїли своеї подорожі, не одержить призволеня висїдати на беріг і може бути депортований. Мінїстерство звертае увагу на се розпоряджене і поручило властям краевим, щоби они старали ся о розширене сего остереженя в цїли поінформованя тих, що мали би охоту еміґрувати до Сполучених Держав.

Пазь заговірником. „Voss. Ztg.,“ що звичайно послугуе ся зовсїм вірними інформациями, приносить із Петербурга вістку, що небезпечні прояви добачено між корпусом двірских пазів. На найстаршого з них, що дуже любував ся штукою й лїтературою, впало підозріне о неблаґонадьожность. Переведена ревізия потвердила его цїлковито. В его мешканю найдено богато социялїстичних брошур і хемічні препарати, що служать до виробу материялів вибухових. Із порученя вел. кн. Константина вбито цїлу справу в той спосіб, що пазя заговірника віддано до дому божевільних.

„Американьска Гумбертова“. В Ню Йорку відбув ся сензацийний процес проти п. Чедвік обжалуваної о величезні обманьства банкові в сїмох случаях. По доказаню вини засуджено американьску надувачку на 4 роки вязницї і 70.000 долярів кари.

Оповістки і іменованя:

Головний видїл „Рускої Бесїди“ в Чернівцях на своїм засїданю з дня 16. с. м. 1) приняв до відомости, що статути філїй „Рускої Бесїди“ в Заставні і Вижници вже одобрені краевим правительством та що в цьвітни відбудуть ся перші головні збори обох нових філїй, що починено відповідні кроки зглядом заснованя філії „Рускої Бесїди“ в Сторожинци, що філїї „Рускої Бесїди“ в Кіцмани вислано нові статути, аби предложила їх правительству до одобреня, що філїя в Кіцмани закладае там Читалню „Рускої Бесїди“; 2) ухвалено заложити філїї „Рускої Бесїди“ для Черновецкого повіту, увійти в переговори з Черновецким „Соколом“ зглядом его перетвореня на „Сїч“ ґімнастичну а відтак нарадити ся над змінами статутів „Союза Сїчий“ відповідно до жадань деяких „Сїчий“ і предложити его правительству до одобреня, приспішити видане перекладу повістий Толстого і розіслати їх членам „Рускої Бесїди“, видати збірку оповідань Данила Млаки уложену др. Маковеем в обемі 10—12 аркушів друку в 2000 примірників; 3) принято з подякою портрет бл. п. о. Григорія Воробкевича, який дарував товариству о. проф. Емануіл Воробкевич, і відступлено его до ґалериї образів „Народного Дому“ в Чернівцях.

Оповістка. Сим подае ся до відомости всїм членам філїї тов. „Руска Школа“ в Вижници, що загальні збори відбудуть ся дня 2. цьвітня 1905 лат. стилю о пів до 10-ої години перед пол. в комнатах хлопячої нар. школи в Вижници з наступаючим порядком: 1) Звіт дїяльности за минувший рік і звіт касовий. 2) Евент. відчити (наколи-б хто зголосив ся). 3. Вибір нового видїлу. Просить ся о численну участь, о сплачене залеглостий і о придбане нових членів. — За видїл: *Никорович* голова, *Храпко* писар, *Лучиньский* скарбник.

Із україньского Сокола. Нарада членів товариства в дуже важній справі відбуде ся в понедїлок 20. марта в „Народнім Домі“ точно о год. 6. вечером. — За видїл: *М. Левицький* голова, *О. Сьвітлик* справник.

Із кругів церковних. Парохами стали оо.: Гр. прав. парох-експозит в Слободзії Комарівцях др. Онуфрій Мальчиньский в Комарівцях, гр. прав. сотр. в Магалї Сіміон Кожокар в Ґоґолинї, гр. прав. духовник карного заведеня в Станиславові др. Касиян Бриндзан в Мілїях а парохом-експозитом в Слободзії-Комарівцях дотеперішний гр прав. адмінїстратор Вербівцїв Омелян Никорович. Гр. прав. духовником карного заведеня в Станиславові іменовано нововисьвяченого сьвященика Дмитра Волошенка, а урльопованого духовника карного завед. в Станиславі Корнила Барбіра гр. прав. сотр. в Іспасї.

Посмертні вісти.

Дня 13. с. м. помер в Галичинї в Говилові сьвященик-ювілят о. Григорій Олесницкий, батько посла д-ра Евгена. Покійний був горячим і дїяльним патріотом ще із 60-их рр. — Дня 16. с. м. помер в Чернівцях головн. уч. учит. сем. Северин Білинкевич в 63. р. житя. Покійний покінчивши факультет теольоґічний, а відтак фільозофічний, учителював через 34 роки в Чернівцях спершу при ґімназиї, а відтак в учит. семинариї, де тїшив ся великою симпатиею між шкільною молодїжию. Пок. був одним із послїдних приклонників москвофільщини на Буковинї. — Дня 16. с. м. помер у Львові по тяжкій грудній недузї Іван Кунцевич, основатель і редактор а вкінци лиш видавець „Комаря“. Земля пером покійному, самовідреченому труженникови на тернистій ниві рускої журналїстики! В. їм п.

Із штуки і лїтератури.

Театральні вечері. В недїлю відограе муж. сьпів. товариство в друге триактову оперету І. Штравса „Лилик“. Цїни місць і початок як звичайно.

Концерт сьпівачки Ольги Тірк Рон відбуде ся в середу д. 29. с. м. із співудїлом пяніста Оскара Даха. Білети можна замовляти наперед в книгарни З. Еґера, ул. головна 9.

Малий фейлетон.

Сильвестер Яричевський.

Срібні ночи.

(Фраґменти).

I.

О повні сьвітла — чарів, срібні ночи!
Ви знов витаете у моїм серцї,
заводите з душею дикі герцї —
сиянне ваше грудь мою лоскоче,
немов елеґії і сліз русалка —
хоч ясні — чорні ви як смерти галка!

Пливе маґічний блеск і ревний смуток —
ідуть згадки нещасть рідні роями —
киреї бачу понад головами —
і прудко рвесь за жмутком жмуток
з вінця алмазів щастя... так без краю...
Й живий немов у труну я лягаю...

II.

Гей ти, що сиплеш блеском тихо —
дивне, навкучливе, плохе сьвітило!
Так глумливо глядиш і лихо,
іронїею щит твій покривило.

Близь тебе там ночують громи —
сїріють, бовванїють таемничі зорі —
в відвічнім руху без утоми
встають нові в блакитнім тихім морі —

і розпадають ся, щезають
у безконечність чорну-невимовну...
Кпиш з болїв ти, що грудь споняють,
мов кажеш: в нас таких історий повно!...

Кіцмань, в лютім 1905.

Переписка Редакциї:

Вп. С. Лупул... і тов. в Глїбоцї. Ми помістивши допись про о. В—го, помістили і его спростоване, щоб дати і другій сторонї нагоду сказати свое слово, аби через те завести мир у народній роботї у вашім селї. Ваше письмо не подае нїчого нового, чогоб не спростував уже о. В—ий, тому ми его не печатаемо, аби не розмазувати в безконечність полагодженої вже справи. — **Вп. Н. Т—к в Км. і П. В—ий в О.** Піде до слїдуючого числа.

Оголошеня Кас райфайзеньских

Каса пожичкова і щаднича для громади Жадови відбуде свої загальні збори за рік 1904 в неділю, 26. н. ст. марта с. р. в 2. годині пополудню в Народнім домі в Жадові з слідуючим дневним порядком: 1. Прочитане протоколу. 2. Справоздане касове за рік 1904. 3. Білянс за рік 1904. 4. Зміна в раді надзорчій. 5. Вільні внесеня і запитаня.

Михайло Яровий, голова. *Іля Яровий*, касієр.

Загальні весняні збори „Каси пожечкової і щадничої“ для громади Гав відбудуть ся дня 26 марта 1905 о 1. годині по полудню в з слідуючим дневним порядьом: 1. Справоздане касове за рік 1904. 2. Вибір 2 членів старшини. 3. Вибір 3 членів ради надзорчої. 4. Вибір касиера. 5. Вільні внесеня. — *Івон Бойчук*, начальник.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм єсть

NERVOL

аптика др. Ю. Францоза в Тернополи.

Се є знамените усмиряюче средство до натираня против всяких ревматичних болїв, простудженя, ломаня костий, плечий гістця і нервових недуг. Прошу уважати на напись „Nervol“ і не принимати нїяких „Нервотонів“.

Цїна флякона **80** сот. 10 фляконів (фляшоцок) **8** кор. з оплатою і опакованем. — (—?)

Хочете здоровий харч, ретельну услугу і добру станцию получити? Зголосїть ся до **Мацика** при ул. Руській ч 26. а все те там найдете.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрийске сполучене акцийне корабельно-перевозове тов. в Трієсті.

Правдивий пасажирский оборот до Америки через Тріест-Ню-Иорк.

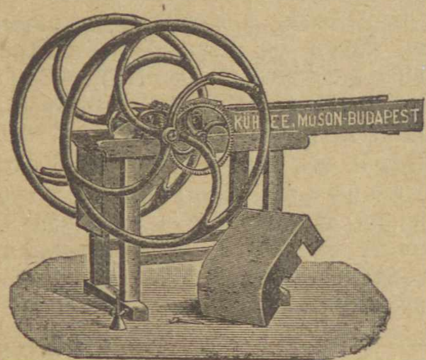
Ґенеральна АҐЕНЦИЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Ґольдлюст і Спілка

Чернівці, ул. Палати краєвої 6.

Для провінций принимає ся аґентів.

6 (3—10) н.

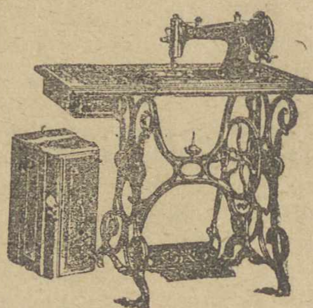

Найбільший склад машин на Буковині

ДАВІД ФЕЛЬДМАН,

Чернівці, ул. Почтова

(забудоване біржи)

13 (2—4) н.

поручаю на весну Вп. П. Т. Публицї свій богатий склад ріжнородних машин для меньших і великих господарств, ріжнородні рільничі знаряди у великім виборі і всякої конструкції по присутних цінах.

Великий склад машин до шитя, дешево і на рати.

Ретельна услуга. **Цїнники даром і оплатно.**

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

повідомляє Вп. Публику, що надійшли весняні артикули в великім виборі і просить о ласкаві відвідини.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірної фабрики І. Г. Іта, у Відни, Осип Піхлер і Сини в Ґрацу, П. Ляштетер і Сини у Відни, Борсолїна Осип і С-ка в Александриї. Склад ріжнородних фабрикатів для панів хлопців і дїтий. Капелюхи з фільцу, льодену, боброві, чорні і у всїляких модних красках. Цилїндри і кляки послїдна новість.

Парасолї від сонця і дощу, En tout cas чисті шовкові з наймоднїйшими ручками. Чорні (ґаранция через один сезон) К. 10·45, чорні (ґарант на оден рік К. 13·30, чорні (ґарант на 2 роки) К. 17·— Такі самі у всїх модних красках. Циґарниці і прочі подібні артикули після послїдної моди. Парасольки дитинячі в найбільшім виборі. Парасолї від дощу, для панів пань і дїтий.

Шапки для дам, панів, дївчат і дїтий до гри Tennis і т. д. п. ужитку у великем виборі.

Вироби паньчохові. Паньчохи дамскі сїтки, паньчохи для дїтий найлїпший виріб, сїткові кафтанитки, зарукавочки у всїх модних красках.

Конфекция. Убраня для дїтий Ceys, жакети і т. и.

Товари обувяні. Самостійна продаж обуви з Ґоуднярскої фабрики Ф. А. Попера і з иньших славних фабрик як Антін Чапек у Відни і т. д. Найлїпші фабрикати на весну. Черевики весняні обкладані лякером, Boxealt і Chevreaux з шовковим плїшом і трікотовим нутром для панів дам дїтий. Чоботи до польованя (ручна робота) черевики домові і ріжні найлїпшої якости для панів і дам як також черевики до вправ ґімнастичних.

Біле і краватки з правдивого анґлїйского зефіру, в десень, білі пікові, гладкі, фалдовані під ґарантиєю. Ковнярики і маншети, білі і в красках. Краватки тукраєві і анґлїйскі, кождого місяця нові.

Артикули до подорожи. Найбільший вибір валїзок, куфрів, пуделок, ташок, клунків ремінців до пакованя, касет, циратових мішочків, нецезарків пледів, мішків на біле, дамских мошонок на дорогоцїнности і т. д.

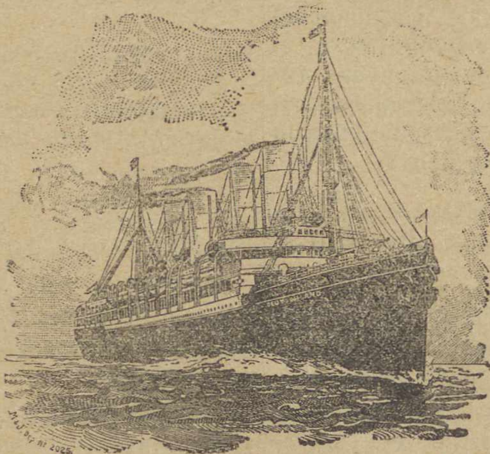
Артикули шпортові. Бідбивачі до гри Lavn-Tennis, бальони, больцї, шапки і т. п. до того прибори.

Склад ц. к. упрвілїованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і спілки у Відни.

Календар „Руской Бесїди“

коштує тепер лиш 40 сот. а з пересилкою почтовою 50 сот.

Лїнія Гамбурґ—Америка

Проста переправа без пересїданя.

Знаним із своєї скорости почтовим і поспішним кораблем т. зв. Doppelschrauben-Schnelldampfer.

З Гамбурґу до

Ню-Йорку, Канади, Бразилії, країв Ля-Плята, Полудневої Африки і Східної Азиї.

Парівцї „Гамбурґ—Америка“ лїнії відзначають ся тим, що суть заосмотрені в знаменитий харч, чисті каюти, і пасажири їдуть ними скоро і безпечно.

Видача карт до всїх стаций Сполучених держав і до Канади

Ґенеральна аґенция для Буковини:

ЗАСТУПНИК: **Герман Мітельман,**

Чернівці, ул. Ратушева 11.

7 (3—12)

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що отворили ми вже при ул. Паньскій ч. 16

10 (3—12) с. н.

РОБІТНЮ і СКЛАД ДАМСКИХ КОНФЕКЦИЙ.

Маємо на складі **костюми, загортки, жакети, плащі** і убори дїточі.

Все те найновійшого крою і по мірних цїнах,

Замовленя після міри і бажаня виконують ся сейчас.

О численні відвідини упрашаючи пишемось з глубоким поважанем

Кац і Рудель.

Марка охоронна: **котвиця**

LINIMENT. CAPS. COMP.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втиране** по цїнї 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оріґінальних фляшах з нашим охронним знаком **„котвиця“** з аптики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки тим охоронним знаком яко правдиві.

46 (23—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Видає товариство **„Руска Рада“**, в Чернівцях. За редакцию відповідає: Іван Захарко

З друкарнї товариства „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.